

Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің жаңа тәсілдерін қалыптастырудағы жас ғалымдар мен ғылымның рөлі

НУРТАЙ ЖАДЫРА ТАСТЕНБЕКОВНА,

**ДОКТОР PHD, АССОЦИИРОВАННЫЙ ПРОФЕССОР,
ЗАВЕДУЮЩИЙ КАФЕДРОЙ «ХИМИЯ, ХИМИЧЕСКАЯ ТЕХНОЛОГИЯ
И ЭКОЛОГИЯ», АО «КАЗАХСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГИИ И
БИЗНЕСА ИМ. К.КУЛАЖАНОВА».**

АСТАНА. КАЗАХСТАН

Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің жаңа, инновациялық тәсілдерін қалыптастыру қажеттілігі артып отыр

Ғылым бұл процесте негізгі рөл атқарады:

- қауіпті факторларды ғылыми тұрғыдан зерттейді
- тәуекелдерді бағалау мен болжаудың жаңа әдістерін ұсынады
- қауіпсіздік стандарттарын жетілдіруге мүмкіндік береді

Жас ғалымдар:

- жаңа технологияларды тез меңгереді
- креативті ойлау қабілетімен ерекшеленеді
- еңбек қауіпсіздігіне тың көзқарас әкеледі

Еңбек қауіпсіздігі – қызметкерлердің өмірі мен денсаулығын қорғаудың негізгі бағыты.

Қазіргі өндіріс технологияларының дамуы жаңа қауіп-қатерлер туындатады.

Өндірістік процестердің күрделенуі, жаңа технологиялардың енгізілуі және еңбек жағдайларының өзгеруі қауіпсіздікке деген көзқарасты жаңартуды талап етеді.

Ғылым мен жас зерттеушілердің үлесі бірнеше негізгі бағытта көрініс табады.

ЖАС ҒАЛЫМДАРДЫҢ МАҢЫЗЫ

- **Инновация көзі**

Жас ғалымдар жаңа идеялар ұсынып, еңбек қауіпсіздігіне заманауи шешімдер енгізеді

- **Заманауи технологияларды меңгеру**

Жастар жасанды интеллект, цифрландыру, құралдарды тиімді қолданады

- **Жаңа көзқарас**

Дәстүрлі әдістерден бөлек, қауіпсіздікке тың әрі креативті тәсілдер ұсынады

- **Ғылым мен өндірісті байланыстыру**

Зерттеу нәтижелерін практикаға енгізуге белсенді қатысады

- **Қауіпсіздік мәдениетін дамыту**

Қызметкерлердің қауіпсіз мінез-құлқын қалыптастыруға ықпал етеді

- **Бәсекеге қабілеттілік**

Елдің ғылыми және технологиялық дамуына үлес қосады

Еңбек қауіпсіздігіндегі ғылым

- Еңбек қауіпсіздігі талаптары мен стандарттары ғылыми зерттеулерге сүйеніп әзірленеді
- Қауіп-қатерлерді анықтау
- Ғылым өндірістегі зиянды және қауіпті факторларды анықтауға мүмкіндік береді
- Тәуекелдерді бағалау және болжау
- Арнайы әдістер арқылы апаттардың алдын алу және ықтимал қауіптерді есептеу жүзеге асады
- Инновациялық технологияларды енгізу
- Автоматтандыру, датчиктер, цифрлық бақылау жүйелері қауіпсіздікті арттырады
- Еңбек жағдайларын жақсарту
- Эргономика, гигиена, психология салалары арқылы жұмыс ортасы жетілдіріледі
- Ғылыми зерттеулер қызметкерлердің мінез-құлқы мен тәртібін жақсартуға ықпал етеді

Неліктен еңбек қауіпсіздігі инновацияларды қажет етеді

01 Өндірістік жарақаттану

Өндірістік жарақаттану мен кәсіби аурулар экономиканың барлық салаларында әлі де өзекті мәселе болып қала береді. Өндірістегі жазатайым оқиғалар адам шығынына, материалдық залалдарға және әлеуметтік салдарға әкеледі.

02 Қауіп-қатерлердің алдын алу

Инновациялар қауіпті жағдайларды алдын ала анықтауға мүмкіндік береді

03 Еңбек өнімділігін арттыру

Қауіпсіз ортада жұмыс тиімділігі жоғары болады

04 Халықаралық стандарттарға сәйкестік

Заманауи талаптарға сай болу үшін инновациялар қажет

05 Қызметкерлердің денсаулығын қорғау

Ұзақ мерзімді кәсіби аурулардың алдын алады

Жаңа технологиялардың дамуы және өндірістік процестердің өзгеруі жағдайында білімді үнемі жаңартып отыру мен қызметкерлерді тұрақты түрде оқыту аса маңызды болып отыр.

Инновацияларсыз еңбек қауіпсіздігін жоғары деңгейде қамтамасыз ету мүмкін емес, себебі заманауи өндіріс жаңа шешімдерді талап етеді.

Еңбек қауіпсіздігі бойынша оқытудың жаңа тәсілдері

Заманауи технологиялар мен ғылыми жетістіктер еңбек қауіпсіздігі бойынша оқытудың тиімділігін арттыру үшін жаңа мүмкіндіктер ашады.

Дәстүрлі әдістердің орнына материалды тереңірек түсінуді және жақсы меңгеруді қамтамасыз ететін инновациялық тәсілдер енгізілуде

Оқыту процесін цифрлық трансформациялау материалды меңгерудің тиімділігін арттырып қана қоймай, мамандарды даярлау уақытын қысқартуға мүмкіндік береді. Интерактивті модульдер, мобильді қосымшалар және қашықтықтан оқыту бағдарламаларды елдің кез келген нүктесіндегі қызметкерлерге қолжетімді етеді.

БАҒДАРЛАМАЛАРДЫ БЕЙІМДЕУ

Білім беру бағдарламаларын заманауи технологияларға және өнеркәсіптің әртүрлі салаларының ерекшеліктеріне бейімдеу.
Өндірістік процестердің, қолданылатын жабдықтардың және тән тәуекелдердің ерекшеліктерін ескеру.

ЦИФРЛЫҚ ПЛАТФОРМАЛАР

Қызметкерлерді оқытуға цифрлық платформалар мен заманауи технологияларды енгізу.
Оқушылардың өмірі мен денсаулығына қауіп төндірмей, қауіпті жағдайларды модельдеу үшін виртуалды және толықтырылған шынайылықты пайдалану.

БІЛІМДІ ТЕКСЕРУ

Білімді тұрақты тексеру және мамандарды сертификаттау тәжірибенің стандартты бөлігі ретінде.
Қызметкерлердің құзыреттерін үздіксіз бақылау үшін автоматтандырылған тестілеу жүйелерін енгізу.

Қазақстан Республикасында жаңа стандарттарды қалыптастырудағы ғылымның рөлі

Ғылыми зерттеулер стандарттарды негіздеуге мүмкіндік береді

Жаңа технологиялар мен инновациялар қауіпсіздік талаптарына енгізіледі

Халықаралық тәжірибе мен ғылыми жетістіктер ескеріледі

Стандарттар өндіріс қауіпсіздігін арттырады және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етеді

Ғылыми деректерді нормативтік-құқықтық базаға интеграциялау әртүрлі салалардың ерекшеліктері мен өндірістің заманауи технологияларын ескере отырып, нақты әрі тиімді стандарттар жасауға мүмкіндік береді.

Психология және еңбек қауіпсіздігі: кешенді тәсіл

Еңбек қауіпсіздігі – қызметкерлердің өмірін, денсаулығын және еңбек қабілетін сақтауға бағытталған кешенді жүйе. Қазіргі түсінікте бұл тек физикалық қауіпсіздік қана емес, сонымен қатар қызметкерлердің психологиялық әл-ауқатын қамтамасыз етуді де қамтиды.

Психологиялық жағдай

Еңбек жағдайларының қызметкерлердің психологиялық жағдайына әсері. Жоғары деңгейдегі стресс, эмоционалды күйзеліс және жұмыс орындағы қақтығыстар зейінді төмендетіп, жазатайым оқиғалар қаупін арттырады.

ЭРГОНОМИКА

Жұмыс орындарын рационалды ұйымдастыру, қызметкерлердің физиологиялық және психологиялық ерекшеліктерін ескеру, кәсіби аурулардың алдын алу үшін ыңғайлы еңбек жағдайларын жасау.

Еңбек қауіпсіздігіне кешенді тәсіл тек физикалық факторларды ғана емес, психологиялық факторларды да ескеру қажет.

Коллективте қолайлы психологиялық климат қалыптастыру, қызметкерлерді ынталандыру және қолдау жүйесін енгізу, олардың эмоционалды жағдайын тұрақты түрде бақылау — бұның бәрі еңбек қауіпсіздігінің қазіргі заманғы түсінігін құрайды.

Қауіпсіздікке салынған инвестиция – болашаққа салынған инвестиция

Жас ғалымдардың негізгі рөлі:

Жас ғалымдар мен ғылым еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз етудің жаңа, тиімді әдістерін әзірлеу және енгізуде негізгі рөл атқарады.

Олардың тың көзқарасы, заманауи технологияларды білуі және инновацияларға дайын болуы дәстүрлі тәсілдерді трансформациялаудың негізін құрайды.

Зерттеулерді қолдау:

Еңбек қауіпсіздігі саласындағы ғылыми зерттеулер мен жастар бастамаларын мемлекеттік және корпоративтік деңгейде қолдаудың қажеттілігі.

Еңбек қауіпсіздігі ғылымына салынған инвестициялар өндірістік жарақаттанудың азаюы және өндірістің тиімділігінің артуы арқылы бірнеше есеге қайтарылады.

Тұрақты дамудың негізі:

Қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету – қоғамның тұрақты дамуы мен әл-ауқатының негізі.

Қызметкерлердің қауіпсіздігі қамтамасыз етілген жағдайда ғана ұзақмерзімді экономикалық даму мен әлеуметтік тұрақтылыққа қол жеткізу мүмкін.

Еңбек қауіпсіздігінің болашағы ғылымның дамуына, заманауи технологияларды енгізуге және жас ұрпақтың белсенді қатысуына байланысты.

Ғалымдар, жұмыс берушілер, қызметкерлер және мемлекеттік органдар күшін біріктіргенде ғана барлық қызметкерлер үшін өндірісте қауіпсіздікті қамтамасыз ететін жүйе жасау мүмкін болады.

Жас ғалымдар мен инновациялық тәсілдер осы процестің қозғаушы күші болып, ХХІ ғасырда еңбек қауіпсіздігінің жаңа мәдениетін қалыптастырады.

info@kaztbu.edu.kz

[@kazutb_university](https://www.instagram.com/kazutb_university)
[@zhadira_nurtai](https://www.instagram.com/zhadira_nurtai)

www.kaztbu.edu.kz

[улица Кайыма Мухамедханов](#)
[37А, Астана](#)